

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 6796/97

בפני: כבוד הנשיא א' ברק
כבוד השופטת ד' דורנר
כבוד השופטת ד' ביניש

המערערת: ברג יעקב ובניו (רהיטים) בע"מ

נגד

המשיבה: BERG EAST IMPORTS INC.

ערעור על פסק דין בית המשפט המחוזי
בת"א-יפו מיום 5.10.97 בת.ה. 162/97
שניתן על ידי כבוד סגן הנשיא מ' טלגם

בשם המערערת: עו"ד דן חי; עו"ד עמיחי הרשושנים

בשם המשיבה: עו"ד אבנר גבאי

פסק-דין

השופטת ד' ביניש:

לפנינו ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו שניתן על ידי סגן הנשיא מ' טלגם, אשר הורה על אכיפתו של פסק-דין שניתן נגד המערערת בניו-ג'רזי. פסק-הדין ניתן ביום 5.10.97, והנימוקים לו פורסמו ביום 29.6.98.

העובדות:

1. ביום 20.6.99 ניתן בבית המשפט של ניו-ג'רזי (Superior Court of New Jersey) פסק-דין במעמד צד אחד, אשר חייב את המערערת לשלם למשיבה סכום של 1,211,856 דולר אמריקאי בצירוף ריבית כחוק. פסק-הדין ניתן בתביעה לפיצוי כספי שהגישה המשיבה נגד המערערת, בגין הפרת הסכם שיווק בלעדי

שנערך בין השתיים. על פי אותו הסכם, המערערת, אז יצרנית רהיטי ילדים ונוער, היתה חייבת לשווק את תוצרתה במזרח ארצות-הברית באמצעות המשיבה בלבד, אלא, שלטענת המשיבה, המערערת החלה לשווק את מוצריה גם דרך חברה נוספת. עקב הסכסוך ביקשה המשיבה לקיים בעניין הליך בוררות, בהתאם לחוזה שבין שתי החברות, אך משלא עלה בידיה לקבל את הסכמת המערערת לבוררות, פנתה לבית המשפט בניו-ג'רזי. ביום 5.2.96 ניתן צו על-ידי בית המשפט בניו-ג'רזי, שהורה למערערת להמציא את שטרי הבוררות חתומים. משלא נחתמו השטרות, הוציא בית המשפט ביום 4.3.96 צו נוסף, המורה למערערת לחתום על שטרי הבוררות בתוך 15 יום ממועד קבלת הצו. בית המשפט קבע, כי אם המערערת לא תעשה כן, היא תימצא כלא מקיימת את הצו ושמיעת העדויות תיערך בלעדיה. המערערת הגישה לבית המשפט בניו-ג'רזי כתב הגנה, אך לא התייצבה לשיבת ההוכחות שהתקיימה ביום 18.6.96. בישיבה זו שמע בית המשפט את עדות החשב של המשיבה ובחן את המוצגים שהובאו לפניו כראיות. יומיים לאחר מכן, ביום 20.6.96 נתן בית המשפט, במעמד המשיבה, צו המורה למערערת לשלם למשיבה את הסכום שנתבע על ידה - 1,211,856 דולר של ארצות-הברית בצירוף ריבית כחוק, וזאת לאחר שקבע, כי הצו מיום 4.3.96 הומצא למערערת כדין.

בתאריך 9.2.97 עתרה המשיבה לבית המשפט המחוזי בבקשה לאכוף את פסק-החוק. בית המשפט נעתר לבקשה, אך לבקשת המערערת הורה על עיכוב ביצוע האכיפה עד ליום 1.1.99 כדי לאפשר למערערת למצות הליכים לביטול פסק-דין. יצוין, כי במקביל לדיונים בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו פעלה המערערת לביטולו של פסק-הדין שניתן נגדה בניו-ג'רזי, אך שתי בקשות שהוגשו מטעמה לבית המשפט בניו-ג'רזי בעניין זה נדחו. ערעור שהגישה המערערת על החלטת בית המשפט, שלא להיענות לבקשתה לבטל את פסק-הדין נדחה על ידי בית המשפט לערעורים (superior court of new jersey - appellate division).

לטענת המערערת, שגה בית המשפט משהחליט לאכוף את פסק-הדין. המערערת מעלה שורה של טענות לתמיכה במסקנה זו. טענתה המרכזית של המערערת היא, כי המשיבה לא עמדה בתנאים לאכיפה שנקבעו בחוק אכיפת פסקי-חוק, התשי"ח1958- (להלן: החוק), שבהיעדרם לא יצווה בית המשפט על אכיפה. בהתאם לכך טוענת המערערת, כי לא נתקיים התנאי הקבוע בסעיף 3(1) לחוק ולפיו נדרש כי "הפסק ניתן במדינה שלפי דיניה בתי-המשפט שלה מוסמכים לתיתו". עוד טוענת המערערת, כי בכל מקרה עומדת לה ההגנה הקבועה בסעיף 6(2) לחוק, שכן לא היתה לה הזדמנות סבירה להתגונן בטרם ניתן פסק-הדין נגדה. המערערת מעלה אף טענות ביחס להוכחת הדין הזר ולמומחיותו של העד המומחה שהובא מטעם המשיבה.

סמכותו של בית המשפט בארצות-הברית

2. את טענת היעדר הסמכות משתיתה המערערת על שני אדנים. לפי הטענה הראשונה, לא קנה בית המשפט בניו-ג'רזי סמכות, משום שצווי בית המשפט המורים למערערת לחתום על שטרי הבוררות לא הוצאו לה כדין, וכיוון שרק היעדר חתימה על שטרי הבוררות הניע את גלגלי הדיון בפני בית המשפט הרי לא קמה כלל סמכותו. הטענה האחרת היא, כי נוכח סעיף הבוררות בחוזה עם המשיבה, לא היה בית המשפט בניו-ג'רזי מוסמך לדון בתביעה.

דין הטענה, על שני היבטיה, להידחות.

הדרישה לקיומה של סמכות שיפוט על-פי סעיף 3(1) מתייחסת לסמכות במובנה הבינלאומי, היינו, סמכותו של בית משפט בארצות-הברית לדון בתביעה.

מניתוח לשון סעיף 3(1) עולה בברור, שהכוונה היא לסמכות פנימית כוללת. מבקש האכיפה חייב להראות - ודי לו אם יראה - שהפסק ניתן במדינה, שהסמיכה את מערכת השיפוט שלה להוציא פסק דין כזה בנסיבות העניין.

(ע' שפירא, "הכרה ואכיפה של פסקי חוץ" עיוני משפט ד' (תשל"ה) 509, בעמ' 523)

(ראו גם ע"א 4721/95 אברהם רימון נ' **A.E.L. LEASING CO.**, פ"ד נ(5) 99).

לעניין סמכותו של בית המשפט בניו-ג'רזי לא הביאה המערערת כל ראייה לסתור את תצהיר המשיבה, לפיו היה בית המשפט מוסמך לדון בתביעה שבפניו. בחוות-הדעת שהגישה המערערת לבית המשפט, טען המומחה מטעמה כי מלכתחילה היה בית המשפט בניו-ג'רזי מוסמך לדון בתביעה, אלא, שסמכותו פקעה עקב היעדר ההמצאה של צווי בית המשפט אשר הורו למערערת לחתום על שטרי הבוררות. בית המשפט קמא קבע, כי טענת המערערת באשר לצווים אינה רלוונטית לשאלת סמכותו של בית המשפט הזר נוכח העובדה שהמערערת קיבלה על עצמה את סמכות השיפוט של בית המשפט בניו-ג'רזי. כאמור, המערערת הגישה לבית המשפט בארצות-הברית כתב הגנה, והיא אף היתה מיוצגת על ידי עורך-דין בשלבים מסויימים במשפט. בקביעתו כי בית המשפט הזר קנה סמכות מכח הסכמה, החיל, למעשה, השופט קמא את הכלל של המשפט הישראלי, ולפיו נתבע שלא כפר בסמכותו הבינלאומית של בית המשפט בהזדמנות הראשונה, לא יישמע בטענה זו מאוחר יותר (תקנה 502(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. כן ראו י' זוסמן **סדרי הדין האזרחי** (מהדורה שביעית, 1995), בעמ' 249-250). אמנם, הצדדים לא הרחיבו באשר לדין בניו-ג'רזי בנקודה זו, אלא, שכאמור, אף המערערת לא העלתה את הטענה כי בית המשפט בניו-

ג'רזי לא היה מוסמך מלכתחילה לדון בתביעה. בהיעדר התייחסות ברורה למשמעות הסכמתה של המערערת לסמכותו של בית המשפט הזר לפי דיני ניו-ג'רזי, רשאי היה השופט קמא לקבוע את שקבע, וזאת על-פי חזקת שוויון הדינים.

לגופה של הטענה בדבר אי-קבלת הצווים, השופט קמא קבע כי הצווים הומצאו למערערת, וכי המצאתם נעשתה כדין. כעולה מנימוקי פסק-הדין וממצאיו, ההמצאה נערכה בהתאם לאמנה הקובעת את דרכי ההמצאה של כתבי דין של מדינות חוץ - האמנה בדבר המצאתם, בחוץ לארץ, של כתבי בי דין וכתבים שלא מבי דין בעניינים אזרחיים או מסחריים (כ"א 23, בעמ' 31, להלן: אמנת האג), אשר אומצה אצלנו והיתה לחלק מתקנות שהותקנו לצורך הסדרת המצאת מסמכים על פי האמנה - תקנות המצאת מסמכים לפי אמנת האג 1965, התשל"ו-1975; את קביעתו בדבר המצאת מסמכי בית המשפט בניו ג'רזי ביסס בית המשפט קמא על הוראת סעיף 10 לאמנת האג הנכללת בתוספת לתקנות הנ"ל.

ואלו ההוראות הרלוונטיות להמצאת מסמכים על פי האמנה:

סעיף 2 לאמנה קובע:

כל מדינה בעלת האמנה תציין רשות מרכזית אשר תיטול עליה, בהתאם לסעיפים 3 עד 6, את התפקיד לקבל בקשות להמצאה, שמקורן מדינה אחרת בעלת האמנה, ולמלא אחריהן.

סעיף 10 קובע כי:

למעט מקום שמדינת הייעוד מצהירה על התנגדותה לכך, לא תניח אמנה זו מכשול:
א. לאפשרות לשלוח במישרין, באמצעות הדואר, כתבי בי-דין לבני אדם הנמצאים בחוץ לארץ,
 ב. לאפשרות, לגבי פקידים משפטיים, פקידים או בני אדם מוסמכים אחרים, להביא לידי המצאתם של כתבי בי-דין במישרין, באמצעות פקידים משפטיים, פקידים או בני אדם מוסמכים אחרים של מדינת הייעוד,
 ג. לאפשרות, לגבי כל אדם המעוניין בהליך משפטי, להביא לידי המצאתם של כתבי בי-דין במישרין, באמצעות פקידים משפטיים, פקידים או בני אדם מוסמכים אחרים של מדינת הייעוד.

(ההדגשה הוספה)

במועד אשרור האמנה, הצהירה ממשלת ישראל כי הרשות המרכזית בישראל היא מנהל בתי

המשפט, וכן כ:

מדינת ישראל, במעמדה כמדינת ייעוד, תביא, בכל הנוגע לסעיף 10, ס"ק (ב) ו-(ג), של האמנה, להמצאתם של כתבי בי-דין אך ורק באמצעות הנהלת בתי המשפט, ורק מקום שבקשה להמצאה כאמור נובעת מרשות שיפוטית או מן הנציגות הדיפלומטית או הקונסולרית של מדינה בעלת האמנה.

(ההדגשה הוספה)

הנה כי כן, מדינת ישראל אמנם הצהירה על התנגדותה לאפשרות המצאת המסמכים כפי שזו

מפורטת בסעיף 10 לאמנה, אך זאת רק ביחס לאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג). מדינת ישראל לא ראתה להסתייג מהמצאה בהתאם לאמור בסעיף קטן (א).

כעולה מהאמור, מדינת ישראל העדיפה למנוע אפשרות של פנייה ישירה מצד רשויות זרות או מצד מעוניינים אחרים לפקידים מוסמכים בישראל, לצורך המצאת מסמכים. פנייה מסוג זה מעמיסה על המערכות באופן בלתי מבוקר המצאת כתבי בי דין, ללא סינון מוקדם של המסמכים לבחינת עמידתם בתנאי הסף של האמנה. האפשרויות הקבועות בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) עלולות להעמיס על הרשויות בישראל ולחייב גורמים שונים במערכת המנהלית-המשפטית למיין מסמכים לצורך קביעת התאמתם לתנאי האמנה, וכן להפיץ כתבי בי דין של בית משפט זר. ככל שנדרשת התערבות הרשויות בהפצת המסמכים הזרים ובהעברתם לתעודתם, פעלה מדינת ישראל לקביעת רשות מרכזית אחת שעליה הוטל התפקיד לקבל בקשות להמצאה שמקורן במדינה אחרת ולמלא אחריהן, תוך ביצוע מדיניות אחידה של בחינה לכאורית כי אכן מדובר במסמכים של מדינת חוץ אשר יש ליתן סיוע רשמי להמצאתם. משלוח כתבי בי דין במישרין באמצעות הדואר, המבוצע ללא התערבות רשויות המשפט בישראל, הוא מסלול המצאה שנשאר פתוח כקבוע באמנה, ללא כל הסתייגות מצד מדינת ישראל.

אשר על כן, ההמצאה שנעשתה במקרה שלפנינו - באמצעות הדואר - נעשתה כדין.

3. גם בטענתה הנוספת של המערער, כאילו ניתן פסק-הדין בחוסר סמכות כיוון שבין הצדדים היתה הסכמה חוזית לפנות לבוררות - אין ממש.

טענה זו הועלתה על ידי המערער במסגרת טענתיה לעניין היעדר סמכות לבית המשפט כנדרש לפי סעיף 3(1) לחוק. כאמור, הסמכות במשמעותה בסעיף 3(1) לחוק היא הסמכות הבינלאומית, ושאלת קיומו של סעיף בוררות בין הצדדים אינה יכולה להשליך על הסמכות במובנה זה. טענתה מרחיקת הלכת של

המערערת לעניין משמעותו של סעיף הבוררות בחוזה בין הצדדים והשלכותיו עשויה היתה להיכלל בגדר התנאי הקבוע בסעיף 3(4) לחוק, לפיו נדרש כי "הפסק הוא בר-ביצוע במדינה בה הוא ניתן" (ראו שפירא במאמרו הנ"ל, בעמ' 523, וכן ספרה של ס' פסברג **פסקים זרים במשפט הישראלי**, בעמ' 14). אולם, לצורך הפרכת קיומו של התנאי הקבוע בסעיף 3(4) בעניין זה, לא הביאה המערערת כל ראייה שיש בה כדי להפריך את תצהירה של המשיבה, לפיו נתקיימו כל תנאי סעיף 3 הנדרשים לאכיפת הפסק. זאת ועוד; המומחה מטעם המשיבה העיד בבית המשפט המחוזי ונחקר בחקירה נגדית, אך לא נשאל במפורש על היעדר אפשרות לאכוף את הפסק בשל הסכמת הצדדים בחוזה לפנות לבוררות. מנגד, המומחה מטעם המערערת, אשר אמור היה לתמוך בטענתה, הגיש חוות-דעת משפטית לבית המשפט ובה נטען כי כאשר קיים סעיף בורות, בית המשפט לא יתן סעד שמשמעותו הכרעת המחלוקת, ולפיכך, "אין זה ברור אם בית המשפט הזר פעל כשורה במתן הפסק שמשמעותו הכרעת המחלוקת שלא [כך במקור] לגופו של העניין, במקום למסרו ולהשאירו להכרעת הבורר". אכן, חובת ההוכחה כי נתקיימו התנאים הקבועים בסעיף 3 לחוק רובצת על כתפיו של מי שמבקש את אכיפת פסק-החוק, אך בנסיבות העניין נראה כי המשיבה הרימה את הנטל המוטל עליה בבקשתה לאכוף את הפסק בכל הנוגע לסמכותו של בית המשפט, ואילו המערערת לא הצליחה לסתור את ההוכחה הלכאורית שהובאה מטעם המשיבה.

השופט קמא לא הסתפק בהוכחות שהיו לפניו, וסבר כי אי-הבהירות ביחס לנפקות סעיף הבוררות בהסכם בין הצדדים על-פי הדין הזר מצדיקה החלטה של חזקת שוויון הדינים. נוטה אני לדעה שדי בכך שמומחה המערערת לא הצליח להפריך את העדות בדבר קיומו של פסק-דין תקף של בית משפט מוסמך כדי לקבוע שהמשיבה יצאה ידי חובתה לעניין תנאי סעיף 3 לחוק. אולם, התרשמותו של השופט קמא כי הדין בעניין זה לא הובהר כראוי, וכי המומחים משני הצדדים לא ידעו להרחיב בסוגייה זו, נכונה היא. השאלה הטעונה הכרעה בעניין זה היא אכן מסוג העניינים אשר בית המשפט יזקק בהם לחזקת שוויון הדינים כאשר ישנה אי-בהירות באשר לדין הזר. ראו: ע"א 65/88 **אדרת שומרון בע"מ נ' הולינגסוורת ג.מ.ב.ה.** פ"ד מ"ד(3) 600, 607, ע"א 169/94 **מרסל ורנר נ' Corticiera Amorim L. D. A. ואח'**, פ"ד נ(3) 119, 124. כן ראו מ' שאוה **הדין האישי בישראל**, (תשנ"ב, כרך א') עמ' 487-488.

על-פי חזקת שוויון הדינים נפנה, איפוא, גם אנו לדין החל בישראל לעניין הסכם בורות והשפעתו על סמכות בית המשפט. לשאלה אם יש בכוחו של הסכם בורות לפגוע בסמכותו העניינית של בית המשפט השיב בית משפט זה:

אין לשכוח שסמכותו העניינית של בית המשפט אינה נפגעת על ידי הסכם בורות.

(ר"ע 201/85 ניצני עוז, מושב עובדים להתיישבות חקלאית שיתופית
בע"מ נ' בלחסן, פ"ד לט(3) 136, 139)

על כך נאמר עוד בספרה של ס' אוטולנגי, **בוררות**:

הסכמה למסור סכסוך לבוררות אין בה...כדי לשלול את סמכותו של בית
המשפט לדון בעניין.

(מהדורה שלישית מורחבת, 1991, בעמ' 126)

כפי שמציינת פרופ' אוטולנגי בספרה הנ"ל, קיומו של הסכם בוררות גורר אחריו, בנסיבות מתאימות,
עיכוב הליכים בבית המשפט בעל הסמכות העניינית, אך אחד השיקולים להחלטה שלא לעכב את ההליכים
בתביעה בשל הסכמת הצדדים להליך של בוררות, הוא סחבת בניהול הבוררות או בדיונים בית הצדדים, בלא
להגיע למסירת העניין לבוררות (**שם**, בעמ' 131).

לסיכום נקודה זו מזכיר, כי גם לו היתה נפגעת סמכותו העניינית של בית המשפט, אין בכך כדי
להשפיע על דרישת הסמכות בסעיף 3(1). מכל מקום, נוכח האמור לעיל, בהיות פסק-הדין תקף ובהיעדר ביסוס
לטענת בטלותו הרי שעונה הוא גם לתנאי הקבוע בסעיף 3(4) לחוק, והוא פסק בר-ביצוע במדינה בה הוא ניתן.

עדות המומחה מטעם המשיבה

4. המערערת תוקפת את עדותו של העד המומחה מטעם המשיבה - עורך-דין קליין וטענותיה מופנות בעיקר לשאלת מומחיותו.

עורך-דין קליין העיד על עצמו כי הינו עורך-דין במדינת ניו-יורק, וכי הוא "מייצג מזה כ-12 שנים מתדיינים בבתי משפט במדינות שונות בארצות-הברית וביניהן מדינת ניו-ג'רזי". בחקירתו בבית המשפט העיד על עצמו עורך-דין קליין, כי הוא "עוסק בתחומים מסחריים בכל רחבי ארצות-הברית, מטפל בתביעות משפטיות ולרבות תביעות בניו-ג'רזי". הוא ציין כי לא הופיע ולא טען בפני שופט בניו-ג'רזי, אך היה מעורב בניהול תיקים במדינה זו.

טענתה של המערערת היא, כי נוכח העובדה שעו"ד קליין אישר שלא הופיע בפני בית המשפט בניו-ג'רזי, אין לראות בו עד מומחה כנדרש.

לא ברור מנין שאבה המערערת את הטענה כי תנאי לכך שעד ייחשב מומחה בשיטת משפט כלשהי הוא הופעתו בבתי המשפט באותה מדינה. קשה להגדיר באופן ממצה מיהו זה שייחשב מומחה לדין זר. אך זאת לומר, כי עורך-דין או משפטן העוסק - בין בפרקטיקה, בין באקדמיה ובין בדרך אחרת - בשיטת המשפט שאותה צריך להוכיח, הינו בעל כישורים לשמש כעד מומחה שניתן להוכיח באמצעותו דין זר. כמובן, שמידת מומחיותו והמשקל שיש לייחס לה היא עניין הנתון להערכת בית המשפט. בדרך כלל, אם עדות זו איננה נסתרת בראייה אחרת, ייטה בית המשפט לקבלה, אלא אם על פניה איננה משכנעת. (מ' שאוה "טיבו ואופן הוכחתו של הדין הזר במשפט האנגלו-אמריקאי ובמשפט הישראלי", עיוני משפט ד' (תשל"ה) 725, בעמ' 744). לעניין זה אומר המלומד שאוה, כי על פי המשפט האנגלי, והמשפט הישראלי בעקבותיו, מומחה לדין זר יכול להיות אחד מתוך שלושה:

1. עורך דין (או שופט) העוסק בפרקטיקה במסגרת אותה שיטת משפט, שמדובר בה;
2. משפטן, התופס עמדה רשמית, הדורשת - ומשום כך גם מניחה - ידיעה משפטית במסגרת אותה שיטת משפט, שמדובר בה (גם כאשר לא עסק בפרקטיקה);
3. אדם אחר (אף אם אינו משפטן), אשר מפאת מקצועו או עיסוקו ניתנה לו ההזדמנות לרכוש לו ידיעה בחוק הנדון.

(שם, בעמ' 740)

בעניין שלפנינו נראית הטענה של המערערת מוקשית במיוחד, בהתחשב בכך שהיא מצדה הביאה מומחה, אשר הציג את מומחיותו בזו הלשון:

במשך 40 שנות פעילותי בארה"ב ובישראל הייתי מעורב ממש באותה מתכונת של עו"ד קליין בהכנת תביעות. בניו-ג'רזי בבית משפט לא הופעתי.

טענתה הנוספת של המערערת מתייחסת לטיב התצהיר שהגישה המשיבה לתמיכה בבקשתה לאכיפת פסק-החוק, כנדרש בתקנה 354 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984. כן העלתה המערערת טענות כנגד האפשרות שניתנה למשיבה להשלים את הוכחותיה באמצעות תצהיר נוסף מטעמו של עו"ד קליין. עוד טענה היא כנגד האופן בו הובאה החקיקה והפסיקה של ניו-ג'רזי באותו תצהיר.

צודקת המערערת בטענתה כי התצהיר הראשון שהוגש מטעם המשיבה איננו תצהיר מספק. אין הוא מפנה כלל להוראות הדין הזר וכל שנאמר בו אינו אלא חזרה על התנאים הקבועים בחוק.

תקנה 354 מחייבת את המבקש לאכוף פסק דין זר לצרף לבקשתו:

...
(2) תצהיר לאישור העובדות המוכיחות את קיומם של כל אחד מהתנאים הנקובים בסעיף 3 לחוק.

כדי לצאת ידי חובת התצהיר, מן הראוי היה כי העובדות הרלוונטיות לתנאי סעיף 3, לרבות הדין הזר שאף הוא עובדה הטעונה הוכחה, יפורטו אף הן בתצהיר (ראו: ספרה הנ"ל של ס' פסברג, בעמ' 26). אין להסתפק בטענה סתמית של המצהיר כי נתקיימו תנאי סעיף 3 לחוק.

התצהיר שהוגש מטעם המשיבה בפתח הדיון אכן לא היה מספיק כדי להשתית עליו את הבקשה, אולם, המשיבה תיקנה את המעוות בהגשת תצהיר משלים. המערערת התנגדה להגשת התצהיר המשלים והיא אף מעלה טענות בעניין זה לפנינו. אינני רואה כי יש יסוד להתערב בשלב זה של ערעור בהחלטתו של השופט קמא לקבל את התצהיר הנוסף מטעם המשיבה. למערערת ניתנה הזדמנות מלאה להגיב על התצהיר הנוסף: היא הגישה תצהיר משלים מטעמה, העד המומחה מטעם המשיבה נחקר על ידי בא-כוח המערערת בחקירה נגדית, והמערערת אף הביאה מומחה מטעמה לסתור את עדותו. בנסיבות אלה, אין להיזקק לטענות הנוגעות

לשלב הדיוני בו הוגש תצהירו של העד המומחה. השופט קמא קבע כי עדותו של עו"ד קליין אשר נחקר בבית המשפט לא נסתרה והוא רשאי היה להסתמך על עדות זו.

האם עומדת למערערת הגנת סעיף 6(2)?

5. סעיף 6 לחוק קובע הגנות העומדות לנתבע בהליך אכיפת פסק חוץ. הסעיף קובע כי:

פסק חוץ לא יוכרז אכיף אם הוכח לבית המשפט אחד מאלה:
 ...
 (2) האפשרות שניתנה לנתבע לטעון טענותיו ולהביא ראיותיו לפני מתן הפסק לא היתה, לדעת בית המשפט, סבירה;

לטענת המערערת, צווי בית המשפט בנוי-גרזי לא הגיעו לידיה, ומשכך, לא ידעה על המשך ההליכים בבית המשפט ולא ניתנה לה הזדמנות להתגונן כראוי.

גם בטענה זו אין ממש. כאמור, בית המשפט קמא קבע כי צווי בית המשפט התקבלו אצל המערערת, ואין אני רואה עילה להתערב בקביעה עובדתית זו. עוד ציין בית המשפט קמא, ובצדק, כי אי-התייצבותה של המערערת לשיבת ההוכחות נבעה מהתרשלותה שלה. כאמור, המערערת הגישה כתבי טענות לבית המשפט בנוי-גרזי, אך לדבריה, בשלב מסויים נותק הקשר בינה לבין עורכי-דינה. במצב דברים מעין זה המערערת, אשר ידעה על ההליכים ולא טרחה להתעדכן באשר להתפתחותם, לא תישמע בטענה כי לא ניתנה לה אפשרות סבירה לטעון טענותיה ולהביא ראיותיה בפני בית המשפט הזר.

כידוע, המבחן להתקיימות תנאי סעיף 6(2) הוא מבחן אובייקטיבי:

השאלה היא לא אם הנתבע, מסיבות סובייקטיביות שלו, התקשה להתפנות למשפט ולטפל בהכנת הופעתו, אלא - האם, אובייקטיבית, בית המשפט שדן בעניינו של הנתבע, מבחינתו, נתן לנתבע הזדמנות סבירה להתייצב לדיון וליטול בו חלק.

(ע"א 802/89 גבריאל אינדורקסיס נ' אריה לייבל אינדורקסיס, פ"ד מו(2) 366, 369)

בנסיבות העניין שלפנינו, צדק בית המשפט קמא בקובעו, כי אין כל בסיס לטענת המערערת, לפיה, לא ניתנה לה הזדמנות נאותה להתגונן.

נוכח כל האמור לעיל, דין הערעור להידחות.

המערערת תישא בהוצאות המשיבה ובשכר טרחת עורך דין, בסכום כולל של 20,000 ש"ח.

שופטת

הנשיא א' ברק:

אני מסכים.

הנשיא

השופטת ד' דורנר:

אני מסכימה.

שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ד' ביניש.

ניתן היום, ל' אדר א' תש"ס (7.3.2000).

שופטת

שופטת

הנשיא

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן-מזכיר
97067960.N10
/חכ